

Kmetijske raznoterosti.

Običajni letni žitni sejem na Dunaji se je letos ponesrečil. Od več strani se je agitovalo proti temu sejmu, ker v prvi vrsti pospešuje le židovske spekulacije. Mislilo se je letos ga že opustiti. Naposled je sejem le bil, ali je došlo le malo obiskovalcev. Izostali so zlasti kupci z Nemškega in Ogerskega. Kupčije ni bilo skoro nobene. Niti navadno statistiko o letini niso mogli sestaviti, ker razni poročevalci niso prinesli seboj potrebnih podatkov.

Rodovitne trte. V Mali vasi pri Ptuji ima kmet Jož. Burko trto Izabelo, katera ima letos 800 grozdov. V Ptuji je pa pred neko gostilno brajda iz dveh trt, ki ima nad 2000 grozdov.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Zopet zabingljaj je bil zvonec, in močni hlapon odpeljal nas je iz postaje trnovske. Noč se je bližala. En čas vozili smo se še po ravnini bistriško-reške doline, k desni bila pa je viditi strma gorska okolica šembijaska in postojinska. Čez strmi klanec pri Šembijah izpeljana je bila stara reška državna cesta, katero bistro oko lahko še na nekaterih mestih opazi. Peljala je od Šembij naprej precej daleč po pusti in dolgočasni samoti, potem pa prek Knežaka in Zagurij na Št. Peter. (To cesto so bili, kakor sem v predzadnjem oddelku omenil, preložili malo pred odprtjem reške železnice. Sedaj vodi od št. peterske postaje čisto po drugi strani in dolini, izogne se Zagurij in Knežaka popolnoma, ter pelje pod Premom naprej proti Trnovemu, kjer se zjedini zopet z poprejšno državno cesto.) Železnična proga prične se kmalu za Trnovim pospenjati navkreber, in opazovati se zamore, kako se tudi pri grajenju železnic dandanes ogibljuje težavnih zidarskih del in velikih stroškov. Prevozili smo več dolinic, kjer bi bili morali speljati železnico po visokih mostovih (viaduktih); a ognili so se teh stavb s tem, da so čez potoke, ki tečejo skozi dolinice, naredili mostiče, potem pa čez nje napravili zemeljske nasipe in tako naredili železnici raven pot.

Bilo je že nekako po Ave Mariji, ko smo privozili na postajo Kiloviče, ki se nahaja precej visoko nad ravnino bistriško-reške doline. Človek bi se lahko tu pošalil, kako se je skovalo iz slovenskih Kilovič nemško ime „Küllenberg“. Ako bi se že pisalo „Kühlenberg“, sodil bi človek, da se je moral prelagatelj imena — kaj pa da, Nemeč, — nahajati kedaj na Kilovičah, ko je pihala ravno mrzla burja, in mu položila besedo „kühl“ na jezik. Nemški pravopis pa mu morda ni gladko tekkel, toraj je zapisal kar tebi nič meni nič „Küllenberg“, in nemščina bila je za eno besedo bogatejša.

Pa, — pustimo šalo na stran!

Dokaj bolj, kot postaja, zanimala so se moja čutja,

spomini in oko za onkraj doline zelo v enakej višini stoječo farno vas Prem s gradom enacega imena. Grad je stara, močna in trdna zgradba. Leta 1313. bil mu je lastnik Egtes Ravenski (Raunach). O Valvazorjevem času posedel ga je že knez Porcia, katerega naslednik mu tudi še dandanes lastnik. Dolgo časa je v tem gradu domovala in delovala okrajna gospodska (sodnija) za to okolico; v novejših časih prenesena je v Ilirsko Bistrico. Od takrat pričel je bil tudi grad — se ve, do malega brez stanovnikov, — nekako že razpadati; pa so ga zdaj baje zopet nekoliko ogleštali in popravili. Od gradu naprej raztega se vas po vrhovju griča. Konec vasi na najvišjem mestu stoji zala farna cerkev, delo najnovejših časov. Leta 1867. jesenski čas bil sem v prvič na Premu. Župnikoval je takrat ondi eden mojih najboljših prijateljev, poznejši laščanski župnik, zadnjič pa trebanjski dekan, čast. g. Matej Frelih († 1. febr. 1892.) Z veliko navdušenostjo in pogumom (djali so, da s 40 gld., drugi celo, da le s 3 gl. denarja v žepu) polotil se je bil prepotrebne zidanja nove farne cerkve, a s krvavimi skrbmi, trudi in naporu srečno ga tudi dokončal. Blagi pokojnik, pa tudi darežljivi Premci postavili so si s tem stalni spominek za vse prihodnje čase.

Od Kilovič naprej vozi železnica zopet bolj po ravnem, vendar pa precej visoko nad dnom doline. Okolica je bolj samotna. Ob levi strani železnice stoji med drugim dober četrt ure od proge grajščina Ravne v št. mihelski občini. Grajščina se od železnice sicer ne vidi, ker jo prikriva hrastovi gozd, omenjam je pa za to, ker je lastnina našega slovečega rojaka grofa Hohenwart-a, nekdanjega ministerskega predsednika in sedajnega državnega poslanca za gorenjsko stran. Grajščino Ravne je sezidal neki g. Ravenski (Raunach); postavil je l. 1313. stolp, iz katerega je nastal poznej grad. (Valvazorjeva XI. knjiga stran 465. kaže nam njegovo tedanjo podobo. Ali je bil od takrat kaj predelan, ne vem.)

Na daljni vožnji kazala se nam je v daljavi k levi okolica košanska, poslednjič pa nas je pripeljal „Čič“ (kakor eni št. peter-reški vlak šaljivo imenujejo) na postajo Št. Peter, tik pred katero smo prestopili na dvoprogno dunajsko-tržaško železnico.

Na št. peterski postaji morali smo izstopiti, ker nam je bilo tu pričakovati tržaškega vlaka, da bi se odpeljali z njim naprej proti Ljubljani. Čakati moralo se je še čez eno uro. Imel sem sicer tudi v Št. Petru in v bližnji okolici dobre znance in prijatelje, a bil sem od dolgega potovanja že preveč utrujen; toraj sem bil sklenil pričakovati v restavraciji, ki je ob enem čakalnica prihoda vlakovega, in tedaj znancev ta pot ne iskati. Pa — kar sem jaz nameraval opustiti, naklonilo mi je naključje: eden iz med njih bil je slučajno v restavraciji navzoč, in je bil mojega prihoda prav zelo vesel. Poslal je še po drugega mojega in njegovega dobrega znanca, ki je bival ne daleč od postaje, namesto enega prišlo je celo dvoje blagih src, (eno, žali, spava zdaj že v prežgodnjem grobu!) in pričel se je med nami tako prijeten